Välisluureamet

Ando Kiviberg
Riigikogu põhiseaduskomisjoni esimees
Riigikogu põhiseaduskomisjon

Teie: 03.11.2026

Meie: 13.11.2026 nr 7-1/26/76-2

Arvamus Riigikogu valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (981 SE) kohta

Austatud põhiseaduskomisjoni esimees

Riigikogu menetluses on 18.06.2026 algatatud Riigikogu valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (981 SE) (edaspidi *eelnõu)*, mille edastasite ettepanekuteks Välisluureametile (edaspidi *VLA*).

Eelnõuga antakse Vabariigi Valimiskomisjonile võimalus tühistada valimistulemused osaliselt või täielikult juhul, kui on tuvastatud välisriigi desinformatsioon, mõjutustegevus või ebaseaduslik rahastamine ja kui see mõjutab hääletamistulemust oluliselt.

VLA on välisriikide vaenulikku mõjutustegevust ja hübriidohte avalikes raportites kajastanud ning selle ennetamise ja tõkestamisega tuleb laiapindselt ja igapäevaselt tegeleda. Seetõttu peame eelnõu eesmärki oluliseks.

Eelnõu kohaselt tuleb hääletamistulemuste kehtetuks tunnistamiseks esmalt tuvastada välisriigi desinformatsioon, mõjutustegevus või ebaseaduslik rahastamine ning seejärel hinnata, kas see tegevus mõjutas või võis mõjutada hääletamistulemusi oluliselt. Eelnõuga on kavandatud, et Vabariigi Valimiskomisjon hindab eelnimetatud tegevuste võimalikku mõju hääletamistulemustele muu hulgas VLA kogutud ja avaldatud teabe põhjal.

Toome välja, et julgeolekuasutuste seaduses sätestatud ülesannete täitmisel saab tuvastada välisriikide kavatsuse või tegevuse hääletamistulemuste mõjutamiseks, kuid äärmiselt keeruline on hinnata sellise tegevuse mõju hääletamistulemustele. Eelnõu seletuskirjas on toodud asjakohane näide sotsiaalmeedia algoritmidega manipuleerimisest. Julgeolekuasutused saavad koguda teavet sotsiaalmeedia algoritmidega manipuleerimisest, kuid ei saa tuvastada, millist sotsiaalmeedia sisu on hääleõiguslik kodanik tarbinud.

Täiendavalt juhime tähelepanu, et vaenuliku välisriigi üheks eesmärgiks võibki olla valimiste nurjamine. Seega tuleks läbi mõelda, kas kordushääletamise korraldamise regulatsioon vajab

muudatusi olukorraks, kus välisriigi desinformatsioon või mõjutustegevus on pidev ning sellel põhjusel on hääletamistulemused juba kehtetuks tunnistatud.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Maili Mark
Peadirektori asetäitja

Teadmiseks: Kaitseministeerium